

ВЕРТЕПНЕ ДІЙСТВО

(Сценарій)

ВЕРТЕПНЕ ДІЙСТВО

Дійові особи: цар Ірод, його воїни (двоє), Янголи (двоє), три Царі со дари, Чорт, Смерть, Рахиль з немовлям (лялькою), Подорожній, Пастухи (двоє), Мошко, Сара, Козак, Слобожаночки (дві), Звіздоноша, Міхоноша, інші учасники, що можуть співати.

Реквізит: розмальована і прикрашена вертепна рамка (на ніжках) із завісою, угорі написано: „Христос ся рождає!“, всередині рамки підвішена маленька колиска з лялькою, на високій жердині - восьмикутна об'ємна зірка, дзвоники (різні), дари, коса, мішок для міхоноші, костюми для учасників дійства.

Всі співають колядку “Пане господарю, що на твоєму дворі”

Помірно, урочисто

Пане господарю, що на твоєму дворі.
 Приспів: Рай розвивсь!
 Рай розвився, мир возвеселився:
 Син Божий народився!
 А на твоєму дворі виросло деревце.
 Рай розвивсь...
 А з того деревця церкву збудували.

Рай розвивсь...
 Що Різдво Христове радість нам приносить.
 Рай розвивсь...
 Святого Василя новий рік стрічає.
 Рай розвивсь...
 Святе Водохреще воду освящає.
 Рай розвивсь....

Ява 1

З гурту виходять пастухи і виголошують:

1-й пастух: Хай радість буде в вашій хаті,
 На хвилю просим нас прийняти.
 Пригода дивна нині стала:
 У небі зірка засіяла.

2-й пастух: Весь світ нині звеселився,
 Бо Син Божий народився,
 І ви, браття, звеселіться,
 Рожденному поклоніться!

1-й пастух: Ясна зірка засвітила,
 Нам дорогу возвістила,
 Аж до того Вифлеєму,

В ту країну незнаему,
 Де Пречиста Сина мала,
 Світ добром обдарувала.

2-й пастух: Ми дорогами-стежками
 Поспішали із дарами,
 Там янголи стали в лаву,
 Заспівали Богу славу,
 Пастирі там поклонились,
 Богу щиро помолились,
 І славили Бога-Сина,
 Що прийшла святая днина.

Співається колядка “По всьому світі стала новина”

Заспівувач: По всьому світу стала новина:
 (весело і рухливо) Діва Марія сина родила! (пауза)

Всі: Сіном притрусила, в яслах положила
(двічі, помірно) Господнього сина. (Так само й далі):

Засп.: Діва Марія Бога просила:

„В що ж би я сина свого сповила?

Всі: Ти, небесний Царю, приходи мені дари
Сього дому господарю”.

Засп.: Прийшли янголи з неба до землі,
Принесли дари Діві Марії:

Всі: Три свічі воскові ще й ризи шовкові
Ісусові Христові.

Засп.: Осіяла звізда з неба до землі!
Зійшли янголи Діві Марії.

Всі: Піють Божі пісні Господній Невісті,
Радощі приносять!

Під час останніх слів з'являються два янголи, вклоняються всім і возвіщають:

1-й Янгол: Встаньте і радійте, яко все приспіло,
Різдво Спасове, пророками напрофорчене!

2-й Янгол: Ісус вже народився від Діви Богородиці,
Встаньте і славте його всюди,
Нехай визнають всі наші люди!

Пастухи приносять в дар божественному дитяті ягнятко та інші дари.

У вертепі відкривається завіса (Вифлієм)

1-й Янгол: Всі люди народженого восхваляйте!
Ти, вертепе, звеселися,
Се бо в тобі Христос родився,
Во струнній псалтирі
Народженого славлять у всім мирі!

2-й Янгол: Віл, Віслук його вітають,
І пастирі прославляють

Всі янголи: Народженого, явленого
І во яслах безсловесно покладеного!

Всі співають колядку “Нова радість стала”:

Нова радість стала,
Яка не бувала:
Над вертепом зірка ясна
Увесь світ осіяла.

Де Христос родився,
З Діви воплотився,
Як чоловік пеленами
З хмари оповився.

Пастушки з ягнятком
Перед тим дитятком
На колінцях припадають,
Христа-Бога вихваляють.

Ой ти, Царю, Царю,
Небесний владарю,
Даруй літа щасливі
Сього дому господарю!

Дай нам в мирі жити,
Тобі угодити,
І з тобою в Твоїм царстві
Во вік віки жити!

Ява 2

З лівого від вертепа боку з'являються воїни та Ірод.

1-й пастух: Десь Ірод гряде
В країні Вифлиємській
Полонити всі храми,
Аби зискати Христа народжена,
З воїнством превеликим!

2-й пастух: І велів же він у своєму повіті
Народжених сьогодні
Всіх дітей ізбити!
О, Іроде преокаянний!
Всі: О Іроде преокаянний!

Ява 3

Три східні царі виходять з правого боку і, обходячи коло, ідуть до Ірода.

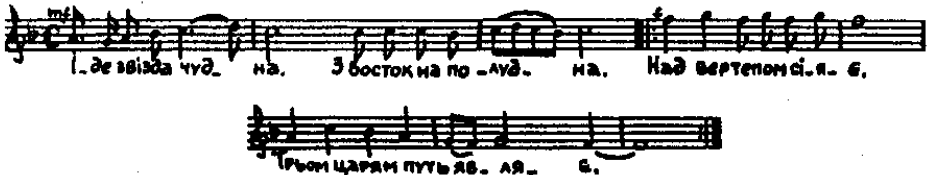
3-й пастух: Ідуть троє царів ко Христу со дари.
Ірод: Царі і таваріщі, куда ногі ваши?
Каму дари і поклони ваши приношаша?
Царі: Ко Христу – первісточку
(разом) Поклін віддавати,
Щоби в милості Його вік перебувати.

Ірод: Где же Он раділся?
Єжелі в майом царстве -
То не запрещаю, ідіте - іщіте.
Прашу і мене о Ньом вазвестіте.
Ведь і я пайду ему пакланюся,
І яко пред сільним царьом смірюся.

Виносять зірку і, співаючи, обходять коло:

Засп.: Іде зізда чудна,
З восток на полудна,
Над вертепом сіяє,
Трьом царям путь являє

Всі: Над вертепом сіяє,
(дзвони) Трьом царям путь являє.

Царі підходять до Вифлиєму (вертеп).

1-й Цар: Ми до тебе, Христе,
Царю народжений,
2-й Цар: Бо будемо силою
Твоєю захищені.

3-й Цар: Прийми працю нашу,
Прийшли Тя вітати,
Разом: Смиренно уклін
(Царі) Тобі віддавати.

Підносять до вертепу дари.

Подорожній: А за царями і я з дарами
До тебе, Христе,
Йду з молитвами
За український нарід, родину,
За обездолену нашу Україну.
І тебе прошим, дитятко Боже,
Як біднее серце просити може:

Змилосердся, Боже, над нами,
Над нашим краєм та над братами,
Пошли ж нам долю,
Верни нам волю,
Додай снаги, сили та світла,
Щастя дай, Боже, народу
І многая, многая літа!

*Царі вклоняються, потім повертаються, щоб іти до Ірода,
їм назустріч виходить Янгол.*

1-й Янгол: Куди, царі, йти бажаєте?
 Чи не до Ірода знову?
 Інший шлях топчїть,
 Повірте сьому слову.

2-й Янгол: Ірод вам тоді у нього
 Говорив лукаво,
 Ви ж не слухайте його,
 А йдіть направо!

Царі: Вдячні тобі, янголе,
 А найпаче - Богові,
 Що на шляху нашім
 Нам вказав дорогу.
 Проведи ж нас, янголе,
 Небесний, красивий,

Щоб не мав нас в руки
 Ірод сей брехливий!

2-й пастух: Янгол нам віщає,
 На путь наставляє,
 Іншим шляхом ідіть,
 До Ірода не верніть!
 Волхви повернули,
 В Ірода не бувши,
 І пішли додому,
 Біди не набувши,

3-й пастух: Пішли в сторони свої,
 Христа полюбовиши,
 Хочуть з ним у небі жити,
 Вік йому служити!

Ірод: Какой, какой урон
 Нашей царської славе!
 Насмеялись нада мной
 В маєй же державе!
 Я паслал їх вВіфлієм,
 Чтобы Испитати
 О чудесном етом
 Раждѣнном дітяти,
 но ані мене а ньом
 Вєсть не ізвестілі,
 Как прастова мужика
 Меня абальстїлі!
 Раскальонная утроба
 Не вєсть, что чїніт.
 Вєдь я царь! І кто может
 Меня асудїть?

Ірод (до Чорта):
 Как, скажеш, нада нам
 єво убїть, ну а потом
 судить і по закону?

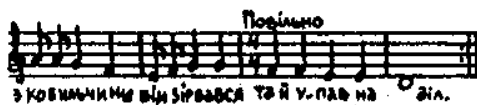
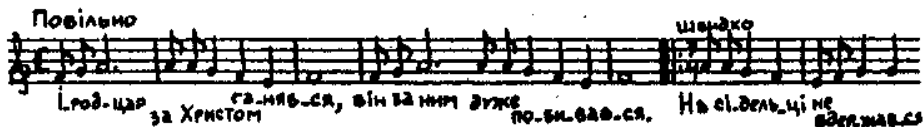
Ява 4

Чорт: Який закон? Навіщо той закон?
 Давай указ – і згідно з ним нараз
 Усіх дітей під ніж – і доста!
 З указом, царю, дуже легко й просто.
 Бо той указ – мов на єдиний раз.
 Скажімо, виняткова ситуація –
 Й історія признає тобі рацію,
 І вбивцею ніхто не назове,
 І не візьме тобі ніхто за зло –
 Ти ж царство рятував, його велику славу,
 І тим укріплював державу.

Ірод (до воїнів гнівно):
 Абайдїте ж маї гради,
 Все маї предели!
 Убївайте всех младенцев,
 Где би не узрелї!

Воїни: Гасударю! Твой прїказ
 Випалніть готови:
 Ми на всех врагов тваїх
 Наложим акови!

Виконується колядка „Ірод-цар за Христом ганявся”

Заспів.: Ірод-цар
 За Христом ганявся,

Удвох: Він за ним
 Дуже побивався.

Всі (швиденько):

На сидельці не вдержався.

З кобильчини він зірвався

(маленька пауза, потім повільно):

Та й упав на діл.

(повторити три останні рядки і далі):

Заспів.: Іродиха,

Як тес зачула,

Удвох: Що зірвалася

У царя підпруга.

Всі (швиденько): Схопилася з ліжка боса

І як є простоволоса -

(маленька пауза, потім повільно):

Йому наздогін,

(повторити три останні рядки і далі):

Заспів.: Він лежить,

Ледве дух одводить,

Удвох: Кобильчина

Кругом нього ходить,

Всі (швиденько): Йому в очі заглядає,

Хвостом мухи одганяє

(маленька пауза)

(повільно): Ще й приска на вид!

(повторити три останні рядки)

Ява 5

Воїн веде Рахіль до Ірода.

1-й воїн: Ступай, бабо, ступай

Не вгинайся, ступай!

(до Ірода) Вот, Царю, твій наказ

Ми добре сполняли,

В усіх городах

Дітей повбивали!

Це один із младещев

У царстві був zostався.

Я довго ще за його

Матір'ю гнався!

2-й воїн: Се - послідня жива дитина

Перед тобою,

Так мати хоче замінити

Смерть її собою!

Ірод: Я царськава слова

Не магу сменить!

Павелеваю не мать,

а сина убить!

Воїн мечем убиває дитину.

Рахіль: Змилосердись, царю!

(до Ірода, Верни моє чадо!

голосячі) Нащо його вбили?

Воно ж іще млада!

о, Іроде беззаконний,

Мучителю стопекельний!

Яку ти в дітях вину обритаєш,

Що мечами від сосців

Наших відриваєш?

Ірод: полно баба, полно шумить!

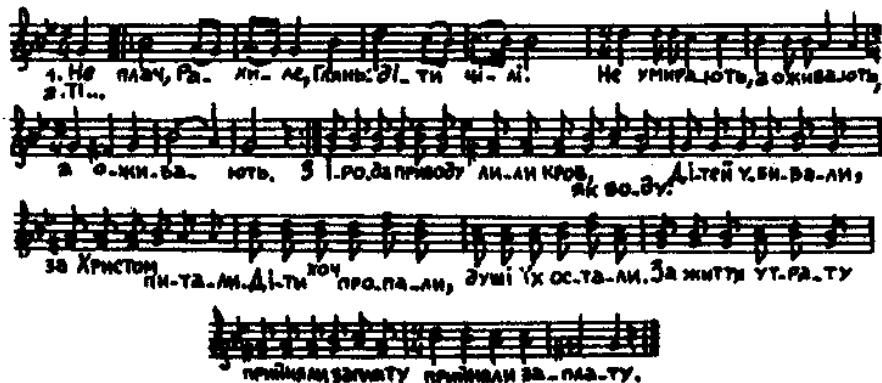
Об убитом нечего жалить!

Воїни виганяють Рахіль і виходять за нею:

Ступай, бабо, ступай!

Здесь баляси не точи!

Виконується колядка „Не плач, Рахіле”

(повільно): Не плач, Рахіле,
Глянь: діти цілі,
Не умирають, а оживають,
А оживають.
Ті діти нині -
В новій святині.
За Бога-Сина
їхня провина,
їхня провина.

(швиденько): 3 Ірода приводу
Лили кров, як воду,
Дітей убивали,
За Христом питали.
Діти хоч пропали,
Душі їх остали,
За життя утрату
Прийняли заплату,
(повільно): Прийняли заплату!

} (2 рази)

Мошко*(здивовано)*:

Вай – вай, што віжу, скількі люду!
Радосьці, сьпеви, барздо цуду...
Месію хлопи визирают
І корчму Мошкі обминают.

Сара: Віжзіш, хлопи подуріли:
На виборах поб'єділи
Юж не сіють і не косять,
А спасіння в Бога просять.

Мошко: Ой панов'є, дармо ждати:
Прийде Ірод – всіх за грати,

Ява 6

Демократов, демагогов,
Ібо так угодно Богу!

Сара: Ци не ліпше в корчму іти *(облесливо)*
Випіть, скушать, одпочити...
Політика – не для хлопа,
Нацо – Бога, нацо – попа?!

Козак: Годі Мошку, нас дурити,
Ми без тебе вмієм жити!

Слобожаночка:

Без облуди, без мороки,
Є у нас свої пророки.

Козак проганяє Сару та Мошка геть

Ява 7

Входить Смерть з косою.

Смерть: Що ти. Іроде, неситий,
Нащо це болтаєш?
І мене убити
Сам повеліваєш?
Із пропасти ада,
Будеш ти знати,
Невиннії чада
Та як побивати!
(убік): Зайди, брате-друже,
Мені пособити,
Від оцього кровопивці
Земельку звільнити!

З'являється Чорт.

Ява 8

Ірод *(з переляку кричить на Смерть)* :

Ти пашто мене стращаєш?

Смерть: Та чи ти мене не знаєш?

І род: Аз єсмь богат і славен!

І не єсть нікто мнє не равен!

Смерть: Слава пройде і багатство
Скоренько минеться!

І цієї коси
Досить одного замаху –
І помреш ти, чоловіче,
Від самого страху!

Ірод *(у задумі, тяжко)*:

Уви, какая сех времьон
Сделалась перемена,
Думал я уж вечна жить,
Ан блізїтся, наверхнає, кончина!
(зненацька войовничо):
Аднака ж я і сам
Са Смертію сражаться буду!
Вої верние маї!
Станьте у парога!
І да Смерть не убежит,
Звіте на падмогу!
Воїни стають у караул.

Чорт: Я прийшов, подруженько,
Тобі на пораду!
І бувають же такі
Запеклії гади!

(до Ірода): Хіба ти не хочеш
Брататися зі мною?

(до Смерті): Підійми ти, сестро, косу,
Вдар його по голові,
Щоб затямили тутешні
Хто над ними головний!

Ірод: Касі ти, старая, траву
Сваєю касою!
Не тебе, кастлявая,
Сравніться са мною!
Я магуштвам і сілай
Тебя унічтожу!

Смерть: Тю, дурненький,
Та я з тебе
Навіть не сміюся,
Бо нікому в світі
Я не поклонюся!
Я- одна цариця
На всі ваші страни
Я - усього світу
Найважливіша пані!

Князі і царі –
Під владою моєю
Усіх посічу
Косою своєю!
Б'є косою Ірода, той падає і довго конає!

1-й пастух: Загризався проти Смерті,
А вбитий косою,
Вона в пекло зараз візьме
І тебе з собою!

2-й пастух: І ти будеш завжди там,
Завжди перебувати!
Здихай, царю-Іроде,
Окаянний кате!

Ява 9

З'являється Чорт і бере в обійми Ірода.

Чорт (басом): Довго ждав я твою душу
І тепер забрати мушу!
Будеш нам смолу возити,
Вічно в пеклі будеш гнити!

(піднімає Ірода): От так беруть,
От так несуть
Розкішників світу,
Понеже дати не можуть
Пред Бога отвіту!

Чорт виносить Ірода геть.

1-й пастух: Не відав же він,
Що істребиться,
І царство його
Вкінєць розориться!
Заслуга його знатна

І всім явна,
Зате і пекельна бездна
Наготована,
О, Іроде преокаянний!
Всі: О, Іроде преокаянний!

На середину величаво виходять Янголи.

Янгол 1: Мир і спокій цьому дому!
Тут немає місця злому!
Не незгода, а злагода,
Єдність і любов народу,

Янгол 2: Не темнота, а просвіта,
Що як сонце серед літа
Освітляє трави й паші —
Так освітить душі ваші,
І засяє світло Боже,
Правда кривду переможе!

Виходять Слобожаночки

Слобожанка1: Я іду із Слобідщини
Серцем лину до України
До месії разом з нею
Йдем за світлою зорею

Слобожанка2: І в нас, над хвилями Дінця-
Щаслива радісна пора:
Народ скидає ланцюги.
Тремтять запеклі вороги

Виходять пастухи

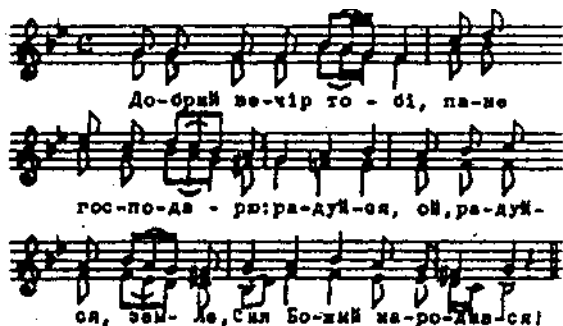
1-й пастух: Добре сталося! Слава Богу!
Тож збираймося в дорогу.
2-й пастух: Але перш ніж вийдем з хати
Треба щастя побажати!

1-й пастух: Віншуємо вам нині,
Усі добрі люди!
Нехай поміч Бога
Завжди з вами буде!

Бувайте здорові
Разом з діточками,
Нехай смутку й горя

Не буде між вами!
Христос рождається!
Всі: Славимо Його!

Всі учасники дійства стають разом і весело співають колядку „Добрий вечір тобі...”

Добрий вечір Тобі, пане господарю,
Радуйся!
Ой радуйся, земле,
Син Божий народився!
Застеляйте столи та все килимами,
Радуйся!.. Кладіть паляниці з ярої пшениці,
Радуйся!.. Бо прийдуть до Тебе три празники в гості,
Радуйся!.. А що перший празник – Рождество Христове,
Радуйся!.. А що другий празник – Василя Святого,
Радуйся!.. А що третій празник – Святе Водохреща,
Радуйся!.. Хай з нами святкує вся наша родина,
Радуйся!.. А наша родина - славна Україна,
Радуйся!
Ой радуйся, земле,
Син Божий народився! (Двічі)

Слобожанка1: Радість в скрізь велика нині
По всій нашій Україні
Йде розлого наш Месія,
Світла радість і надія.

Слобожанка2: І ми маєм мандрувати,
Дитя Боже прославляти.
Будьте щасні та багаті
В українській щедрій хаті!

На середину виходить Міхоноша з мішком.

Міхоноша: Казав нам Бог
По Коляді ходити
І Колядою
Весь світ веселити!
Що будете давати,
Не будем гордувати!

Нехай добре родить
Жито і пшениця,
Усякеє збіжжя,
Усяка пашниця,
У полі ядро, а в домі-добро!
Добривечір вам у Свят-вечір!

Виконується колядка “Бог ся рождає”.

БОГ СЯ РОЖДАЄ

Бог ся рождає, хто ж Го може знати!
Ісус Му ім'я, Марія Му Мати!

Тут ангели чудяться, рожденного бояться,
А віл стоїть, трясеться, осел сумно пасеться.
Пастиріє клячуть, в плоти Бога бачуть,
Тут же, тут же, тут же, тут же, тут!
Марія Му Мати прекрасно співає!
І хор ангельський їй допомагає!

Тут ангели чудяться...
І ми днесь вірно к ньому прибігаймо,
Роженню Богу хвалу, честь віддаймо.

Тут ангели...

Співається заключна колядка, після якої розігруються народні різдвяні інтермедії.

Небо і земля (2) нині торжествують,
Ангели й люди (2) весело празнують,
Христос родився, Бог воплотився,
Ангели співають, царі витанють,
Поклін віддають, а пастирі грають,
Чудо, чудо повідають.
У Вифліємі (2) весела новина,
Пречиста Діва (2) породила Сина,
Христос родився...

Ангели служать (2) Цареві своєму,
І у вертепі (2) дають поклін Йому,
Христос родився...
І ми смиренно (2) Богу поклін даймо,
Слава во вишніх (2) Йому заспіваймо,
Христос родився...

СПІЛКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДИ (СУМ)

Наша адреса: м. Харків, вул. СУМська 44/2

веб-сторінка: www.cym.org.ua

e-mail: ukrskhid@yahoo.com

тел. (057) 751-17-68

факс (057) 373-34-74

Для листування: 61098 Харків, аб.скр. 7138